

Președinția Română a Consiliului Uniunii Europene

O REFLECȚIE A BISERICII CATOLICE ASUPRA PRIORITĂȚILOR PREȘEDINȚIEI

IANUARIE 2019

“România, punte între Est și Vest, răscruce de drum între centrul și estul Europei de Est. [...] Cu ajutorul lui Cristos, vei juca un rol de lider într-un nou timp de entuziasm și curaj. Vei fi o națiune prosperă, fertilă pământ de bunătate, un popor unificat și de făcători de pace.”
(Sfântul Ioan Paul al II-lea, București, 1999)

PREȘEDINȚIA ROMÂNĂ A UNIUNII EUROPENE ÎNTR-O PERIOADĂ DE TRANZIȚIE

Președinția română a Consiliului Uniunii Europene se află într-o **perioadă de schimbări semnificative**. Pentru prima dată în istoria sa, Uniunea Europeană se va micșora. Lunile următoare vor fi decisive pentru procesul dificil de **separare și redefinire a unei relații** cu **Marea Britanie**, care va rămâne în continuare parte a Europei și unul dintre cei mai apropiați parteneri ai UE.

Perioada președinției române a UE va fi într-un timp în care politicienii se vor strădui să câștige **încrederea cetățenilor în alegerile europene**, urmat de o **reînnoire a instituțiilor și structurilor UE**¹. Va fi, de asemenea, un moment de **redefinire a priorităților** și de stabilire a unor **obiective comune** pentru **direcția viitoare** a unui proiect de integrare europeană în termeni (geo-)politici, financiari și instituționali.

Provocările cu care se confruntă în prezent cetățenii europeni sunt diverse, iar eșecul în a le aborda în mod adecvat ar putea scădea și mai mult **încrederea în protagoniștii și instituțiile politice tradiționale**, și în același timp ar întări vocile care **polarizează și dezbină**. Mulți cetățeni europeni, în special **tinerii**, au **impresia** de a **nu fi luați în considerare din punct de vedere socio-economic**. Schimbări în modul nostru de viață atribuibile **degradării mediului**, schimbări în **auto-înțelegerea noastră culturală și antropologică**, și nu în ultimul rând o **mobilitate crescută și pluralizarea societăților noastre**, au lăsat oamenii cu **temeri și incertitudini**, dar și cu **așteptări și speranțe**: *Cum să fie modelată politica economică și cea financiară pentru a servi mai bine cetățenilor, familiilor și, în special, celor marginalizați și săraci? Cum să ne gestionăm frontierele fără a încălca demnitatea persoanelor care au nevoie de refugiu? Cum să fie asigurată securitatea și să ne apărăm noi înșine, fără a submina statul de drept și libertățile fundamentale?*

Mesajul răspândit de Biserica Catolică este unul de **speranță** și o **privire încrezătoare spre viitor** și, astfel, **provocările** actuale ar putea fi **transformate în oportunități**. Într-adevăr, situația actuală oferă o invitație de a **re-gândi Europa**: să ocrotim fundamentul nostru european comun pe principii și virtuți; dar și să luăm decizii curajoase pentru dezvoltarea noastră viitoare.

¹ În special, cu privire la conducerea Consiliului European, a Comisiei Europene, a Serviciului European pentru Acțiune Externă, a Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene.

În discursul său din Dialogul "*Să (Re)Gândim Europa*" de anul trecut organizat de COMECE la Vatican², [Papa Francisc a reamintit](#) că "Europa nu este o masă de statistici sau instituții, ci este formată din oameni". Prin urmare, în definirea priorităților pentru dezvoltarea ulterioară a spațiului Uniunii Europene, este esențial să **redescoperim accentul pe persoana umană, pe familie și pe comunitate**. Acest lucru este cu atât mai important, cu cât observăm în ziua de azi o **iarnă demografică** care este cauzată nu numai de natalitatea scăzută, ci și de faptul că oamenii își părăsesc țara datorită **lipsei de perspective**.

Sub motto-ul "*Coeziunea, o valoare europeană comună*", Președinția Română a UE va prelua sarcina conducerii europene pentru următoarele șase luni. Dacă **unitatea și coeziunea** europeană trebuie să primească un nou impuls, este necesară o **viziune clară și pe termen lung**. Această viziune trebuie să fie generată printr-un **dialog cuprinzător la nivel european**, care să **traverseze diferite sectoare** și să **implice în mod eficient toate părțile interesate**, inclusiv Bisericiile și societatea civilă, la toate nivelurile de consultare, procese de decizie și de implementare. **Angajamentul pentru binele comun** puternic înrădăcinat în **solidaritate**, respectul pentru **statul de drept** și căutarea și punerea la dispoziție a unor **soluții prudente și centrate pe om** sunt ingrediente esențiale ale acestui proces³.

Bisericiile și comunitățile religioase nu sunt doar **rețele universale de credință**, ci ele sunt și **adânc înrădăcinate în realitățile locale** și **împărtășesc preocuparea** pentru binele comun al societăților noastre. A devenit o **practică fructuoasă susținută de articolul 17 din TFEU** pentru Comisia Conferințelor Episcopale din UE ([COMECE](#)), împreună cu Conferința Episcopală locală, precum și în cooperare ecumenică, să se întâlnească cu Președinția UE la începutul mandatului său. Este speranța noastră să asiste responsabilii politici în îndeplinirea sarcinilor lor dificile în cursul președinției UE și să le ofere câteva reflecții pentru orientare și recomandări pentru acțiune.

² COMECE a organizat în noiembrie 2017, în colaborare cu Sfântul Scaun, un dialog cu 350 de reprezentanți politici ai Bisericii și ai UE, pentru a contribui la o reflecție constructivă asupra provocărilor fundamentale cu care se confruntă proiectul european și asupra drumului de urmat. Mai multe informații despre acest dialog și contribuțiile participanților pot fi găsite la adresa: <http://bit.ly/2xQgHHl>.

³ Aceste considerații ar putea fi luate în considerare în special în pregătirile pentru [Summit-ul de la Sibiu](#) din 9 mai 2019.

O REFLECȚIE ASUPRA PRIORITĂȚILOR SELECTATE

[Prioritățile declarate ale Președinției Române a UE](#) vizează să facă Europa mai **socială** și mai **inovatoare**, **mai sigură** și **mai puternică pe scena mondială**, în timp ce se bazează pe respectul pentru **demnitatea umană**, pe **drepturile fundamentale** și **democrație**.

COMECE și Conferința Episcopilor din România doresc să împărtășească următoarele considerente și propuneri de politici privind **prioritățile selectate** de Președinția României a UE și alte aspecte, care se află în atenția Bisericii Catolice.

1. O EUROPĂ MAI SOCIALĂ ÎNTR-O EPOCĂ DIGITALĂ

a) Viitorul muncii

CONTEXT | Lumea muncii se confruntă cu schimbări care transformă. Accelerarea globalizării, evoluțiile tehnologice, în special digitalizarea și inteligența artificială, precum și tranziția ecologică necesară a economiei noastre afectează condițiile de muncă și modul de înțelegere de bază a muncii. Împreună, aceste schimbări au declanșat inovația și au contribuit la crearea forței de muncă în întreaga UE, dar au adus și provocări: forța de muncă creativă și cu înaltă calificare a fost creată în special în orașele și centrele urbane ale Europei, **în timp ce locurile de muncă de rutină ale clasei de mijloc se micșorează**, cu precădere în zonele rurale. Mai mult, **mulți tineri** au scăpat de șomaj, dar au de-a face cu **condiții de muncă nesigure**, inclusiv contracte pe termen scurt, activități independente și alte forme de muncă noi. În cele din urmă, din cauza utilizării în creștere a dispozitivelor mobile, oamenii din UE pot lucra astăzi oricând, oriunde, ceea ce a dus la **o intensificare a muncii și reducerea spațiului pentru viața de familie, voluntariat și perioade de odihnă**.

EVALUARE | În timp ce discursul politic este adesea axat pe problema modului în care oamenii se pot adapta la schimbările din lumea muncii, este responsabilitatea noastră comună de a îndrepta curentul spre **beneficiul poporului**. Viteza și direcția progresului tehnologic și deciziile politice care le însoțesc sunt în mâinile noastre. [În Europa, care a fost leagănul umanismului și al drepturilor omului](#), progresul trebuie să fie întotdeauna întemeiat pe principiul de bază al **demnității umane** și spre convingerea că tehnologia ar trebui să **servească ființa umană**, nu invers. Acesta este

motivul pentru care [COMECE](#) încurajează UE și Statele sale Membre în [recenta sa publicație](#)⁴ să acționeze în direcția unei viziuni europene privind munca **decentă, durabilă și participativă pentru toți**, pentru a se asigura că fiecare în parte, precum și societatea în ansamblu, vor beneficia de schimbările curentului actual. Fundamentul necesar pentru o astfel de viziune este o economie care se orientează spre scopul său final de a fi în slujba poporului. La zece ani de la declanșarea crizei financiare "[continuă să se dea prioritate speculațiilor și urmării câștigului financiar](#)". COMECE reamintește necesitatea unei abordări mai cuprinzătoare, care să combine principiile **solidarității, îngrijirii pentru crearea și respectarea drepturilor lucrătorilor** cu ideea unei **economii de piață libere, competitive și bazate pe inovație**. De aceea, [inspirată de cuvintele Papei Francisc](#), încurajează instituțiile UE să **redescopere conceptul de economie socială de piață**⁵, așa cum este **consfințit în Tratatul European**. COMECE salută **inițiativele recente** ale Comisiei Europene, care vizează îmbunătățirea protecției lucrătorilor și reducerea anxietății într-o lume a muncii care accelerează tot mai mult, în special [Pilonul European al Drepturilor Sociale](#) și [Directiva privind Echilibrul dintre Viață Personală și Viață Profesională care a fost propusă](#). În acest context, COMECE sugerează Președinției Române să ajungă rapid la un acord în cadrul Consiliului și al instituțiilor partenere din UE în cadrul Trilogului privind următoarele inițiative cheie deschise:

RECOMANDĂRI POLITICE:

Dezvoltarea unei Europe mai sociale: încurajăm UE și membrii săi să își întemeieze politicile privind spre obiectivul Tratatului UE privind economia socială de piață. În acest scop, UE ar trebui să continue să transforme Pilonul European al Drepturilor Sociale în politică concretă, inițiative care să utilizeze toate instrumentele, inclusiv legislația, Semestrul European, coeziunea UE politică și dialogul social european. Ne așteptăm ca acest angajament la nivel înalt să transforme politicile UE, de asemenea, dincolo de alegerile europene.

Adoptarea unei Directive puternice privind echilibrul dintre viața profesională și viața personală: în creșterea și îngrijirea copiilor și a persoanele în vârstă, precum și a membrilor dependenți ai societății noastre, familiile contribuie în mod vital la binele comun și la funcționarea economiei și a societăților noastre. În timp ce COMECE salută propunerea Comisiei privind o Directivă privind Echilibrul dintre viața profesională și viața privată, recomandă insistent să se ajungă la un acord care va oferi familiilor și părinților accesul la resursele adecvate în timpul perioadei de maternitate, concediu, și concediu de paternitate.

Asigurarea condițiilor de muncă decente în toate formele de angajare: într-o piață europeană unică și pe fundalul noilor forme de angajare, fiecare persoană ar trebui să aibă dreptul la tratament echitabil și corect în ceea ce privește condițiile de muncă, protecția socială și formarea

⁴ Cf. COMECE, "*Shaping The Future of Work*", <https://bit.ly/2U869LS>.

⁵ Cf. COMECE, "*A European Community of Solidarity and Responsibility*", <https://bit.ly/2cFWwRE>.

profesională. COMECE solicită, prin urmare, să se ajungă la un acord rapid în ceea ce privește [Directiva privind Transparența Condițiilor Previzibile de Muncă](#) și încurajează statele membre să pună în aplicare [Recomandările Consiliului propuse privind Accesul la Protecția Socială a Lucrătorilor și a Lucrătorilor care desfășoară o Activitate Independentă](#). Noi salutăm, de asemenea, propunerea [Comisiei privind Autoritatea Europeană a Muncii](#) și propunem ca această nouă instituție să dispună de competențe și resurse financiare suficiente pentru a asigura drepturile celor 17 milioane de cetățeni care lucrează într-un alt Stat Membru al UE.

Sprijinirea lucrătorilor în tranziție: Recomandăm intensificarea sprijinului pentru lucrătorii afectați de transformarea digitală și ecologică și susținem cu fermitate [propunerea Comisiei de a extinde domeniul de aplicare al Fondului European de Ajustare la Globalizare](#) pentru a acoperi și actualul element cheie inclusiv digitalizarea, decarbonizarea și automatizarea. În fundalul noilor priorități în domeniile politice conexe ale UE și ieșirea Marii Britanii, acest lucru va necesita creșterea contribuției statelor membre la [următorul Cadru Financiar Multianual](#) și/sau introducerea de noi resurse proprii legate de politici, inclusiv cele [propuse la nivelul UE Taxa pe Tranzacțiile Financiare](#).

Asigurarea durabilității ca principiu direct al investițiilor private: Condiții pentru investiții îndreptate spre binele comun reprezintă o condiție prealabilă pentru crearea unei forțe de muncă durabile. În timp ce COMECE salută faptul că infrastructura durabilă este una dintre cele patru domenii centrale ale [Fondului InvestEU](#) propus, încurajează UE să pună în aplicare pe deplin [Planul de Acțiune al UE privind Finanțările Durabile](#) în vederea deblocării potențialului pentru crearea de locuri de muncă durabile. COMECE propune, de asemenea, creșterea investițiilor publice și private în infrastructura digitală în zonele rurale și să utilizeze mai bine digitalizarea ca vector de echilibru și, prin urmare, dezvoltarea durabilă în Europa.

b) Erasmus și Corpul Solidarității Europene

CONTEXT | Tinerii joacă un rol esențial în societățile noastre. *"Nu sunt viitorul popoarelor noastre, ei sunt prezentul [...] cu visele lor și cu viața lor, ei făuresc spiritul Europei"*, [a subliniat Papa Francisc la primirea Premiului Carol cel Mare în 2016](#). Prin urmare, era inacceptabil ca tinerii să împărtășească poverile crizei financiare care au fost declanșate de reglementări aleatorii, iresponsabilitate structurală și lăcomie. Ei sunt [catalizatorul schimbării și al transformării, dar au trebuit să-și înceapă viața în șomaj, incertitudine și frustrare](#). După apogeul din 2013, șomajul în rândul tinerilor a scăzut în medie în UE, de asemenea datorită [Inițiativei pentru Locuri de Muncă](#) și [Garanției pentru Tineri, dar rămâne considerabil ridicat în acele țări care sunt cele mai afectate de criză](#). Între timp, programele UE de schimb de tineri au permis tinerilor să contribuie la o **Europă de întâlniri, dialog și pace**: grație programului [Erasmus+](#), studenții, ucenicii și elevii pot petrece un an în străinătate pentru a descoperi Europa în diversitatea sa. De asemenea, [Serviciul European de Voluntariat \(SEV\)](#) permite

tinerilor ca din 1996 să-și demonstreze angajamentul pentru binele comun și să se angajeze voluntar într-un alt Stat Membru al UE.

EVALUARE | [Erasmus+](#), [Serviciul European de Voluntariat](#), precum și programul succesori, [Corpul Solidarității Europene](#), reprezintă pietrele de temelie ale proiectului european. Acestea sunt instrumente esențiale ale dialogului în Europa: ele facilitează învățarea interculturală, întăresc dezvoltarea personală și contribuie la formarea spiritului ideii europene în rândul tinerilor. Această **experiență comună** este condiția indispensabilă pentru pace și solidaritate în Europa. Prin urmare, [COMECE salută propunerea Comisiei Europene de a dubla bugetul total al programului Erasmus la 30 de miliarde de euro pentru perioada 2021-2027](#). Având în vedere obiectivul Comisiei de a tripla numărul de participanți, **COMECE încurajează însă instituțiile UE să fie mai ambițioase și să tripleze bugetul total** pentru a menține standardele înalte ale programului. În plus, COMECE a observat că în comparație cu programul actual, conceptul de **dialog intercultural** lipsește din regulamentul propus și solicită reintegrarea acestui obiectiv, împreună cu o dispoziție puternică privind **dialogul interreligios**. În ceea ce privește **Corpul Solidarității Europene (CSE)**, COMECE salută ideea și obiectivul general al noii propuneri pentru următoarea perioadă de programare 2021-2027. Împreună cu organizațiile de tineret din Europa, reamintește că CSE ar trebui să se concentreze asupra obiectivului clar de a **promova solidaritatea europeană** prin intermediul voluntariatului în Europa. Punerea unui prea mare accent pe locurile de muncă și de stagiu ar crea doar o dublare a structurii Inițiativele Europene pentru Locuri de Muncă în rândul Tinerilor. Construit pe exemplul de succes al [programului anterior](#), Corpul Solidarității ar trebui să-și păstreze atenția și să continue să le ofere tinerilor posibilitatea de a-și demonstra angajamentul față de societate în Europa.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Clarificarea obiectivului Corpului Solidarității: Serviciile de voluntariat, inclusiv cele ale SEV au promovat solidaritatea între tineri timp de mai multe decenii și au întărit spiritul Europei. Corpul Solidarității Europene ar trebui să se bazeze pe experiența bună a SEV și să se concentreze în special pe obiectivul de **promovare a solidarității prin intermediul voluntariatului**.

Promovarea dialogului intercultural și interreligios în rândul tinerilor: [În timp ce regulamentul privind perioada actuală a programului Erasmus+ \(2013\)](#) include dialogul intercultural ca unul dintre obiectivele sale specifice, acest pilon important de dialog este absent din [Propunerea Comisiei și abordarea generală a Consiliului](#). În actuala politică și context social și [luând în considerare diferitele bune practici de încurajare a dialogului dintre Organizațiile de tineret Creștine, Musulmane și Evreiești](#), noi apelăm la includerea interculturalității și a dialogului interreligios în propunerea pentru următorul program Erasmus. Ca partener vechi și de încredere în schimbul de tineri în Europa și contribuind la coeziunea socială a societăților noastre, Biserici și organizații sau comunități religioase, precum și organizații bazate pe credință ar trebui să li se permită în continuare să își desfășoare

proiectele în cadrul programelor Erasmus și altor programe UE conexe, inclusiv Corpul Solidarității Europene.

Adoptarea unui program Erasmus ambițios și bine finanțat: [Bazat pe proiectului trasat de raportorul Parlamentului European privind Erasmus](#), COMECE încurajează Consiliul să se tripleze finanțarea noului program Erasmus pentru a asigura obiectivul Comisiei de a tripla numărul de participanți, menținând în același timp calitatea înaltă și un program cât mai larg.

Ajungerea la un acord înainte de alegeri: Tinerii din Europa și organizațiile participante au nevoie de certitudine juridică în ceea ce privește noua perioadă de programare 2021-2027 pentru a continua diferitele lor programe de schimb, formare, educație și sport. Pentru a permite o tranziție ușoară, COMECE recomandă cu tărie adoptarea ambelor regulamente, pentru Erasmus precum și pentru Corpul Solidarității, până la sfârșitul Președinției Române.

c) Inovație: Inteligența Artificială

CONTEXT | Comisia Europeană a stabilit o abordare privind inteligența artificială (IA) și domenii conexe precum robotica, care ar trebui să stimuleze competitivitatea Uniunii Europene. Abordarea Planului Coordonat al Comisiei privind dezvoltarea IA și a Comunicării "[Inteligența artificială pentru Europa](#)" se bazează pe trei piloni: 1) Înainte de progresele tehnologice și încurajând **adoptarea lor de către sectorul public și privat**. 2) Pregătirea pentru **schimbările socio-economice** aduse de IA. 3) Asigurarea unui **cadru etic și legal** adecvat.

Comisia a investit deja sume importante în IA, în sisteme cognitive, robotică, mari tehnologii de date viitoare și tehnologii incipiente. În actualul cadru de cercetare "[Horizon 2020](#)", **700 de milioane de euro** au fost investiți în robotică, iar 2,1 miliarde de euro au provenit din investiții private. În zonele legate de IA, aproximativ 2,6 miliarde de euro au fost investite cât timp a durat Horizon 2020.

Comisia Europeană a înființat, în iunie 2018, un [Grup de Experti la Nivel Înalt în Inteligența Artificială](#) care va contribui la punerea în aplicare a Comunicării privind "Inteligența Artificială pentru Europa", prin elaborarea liniilor directoare ale eticii IA.

EVALUARE | Inteligența artificială **poate îmbunătăți viața oamenilor**. Poate aduce beneficii societății și economiei noastre, de exemplu printr-o asistență medicală mai bună, un transport mai sigur sau o agricultură mai rentabilă. Inovația în contextul IA poate fi văzută ca o întrebare radicală despre identitatea și adevărata realitate a persoanei umane. COMECE sprijină dezvoltarea inovării prin inteligența artificială, al cărei scop trebuie să fie acela de **a servi persoanele umane**, respectând limitele lor protejate de un cadru juridic și etic.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Monitorizarea procesului de punere în aplicare a Comunicării "Inteligenței Artificiale pentru Europa". Al treilea pilon al "asigurării unui cadru etic și legal adecvat" trebuie să fie promovat cu principiul central al persoanelor umane și respectându-le limitele.

Primul proiect de orientări etice privind IA publicat de [Grupul de Experti la Nivel Înalt](#) în Decembrie 2018 a fost **deschis pentru recomandări de către părțile interesate** de [Alianța Europeană IA](#). Versiunea finală a orientărilor etice se presupune a fi publicată în martie 2019. Este un pas necesar pentru a clarifica cadrul provocărilor etice prin monitorizarea acestui proces.

Articolul 15 (Etica) a propunerii Comisiei Europene pentru un regulament privind cadru pentru cercetare și inovare "[Horizon Europe](#)" trebuie interpretat în mod restrictiv. O **evaluarea etică** a fiecărui proiect trebuie să fie standardizată printr-o **examinare ex-ante** și o evaluare a procesului de implementare.

2. SOLIDARITATE, LIBERTATE ȘI SECURITATE

a) Emigrare și Azil

CONTEXT | UE a trecut de la un "mod de criză" în tratarea presiunilor migrației la o **consolidare a dimensiunii externe a politicilor sale privind migrația și azilul**. Reforma "[Sistemului European Comun de Azil](#)" și coloana sa vertebrală ([procedura Dublin](#)) vor privilegia un spirit de responsabilitate și solidaritate. Dimensiunea de securitate a migrației include asigurarea faptului că autoritățile statelor membre știu cine traversează frontierele externe comune UE și interoperabilitatea sistemelor informatice ale UE pentru gestionarea frontierelor, migrației și stabilirea într-un spațiu determinat.

EVALUARE | Biserica promovează o [abordare centrată pe oameni a migrației](#) cu **respectarea deplină drepturilor fundamentale** ale persoanelor într-o înțelegere **globală**. Aceasta ar trebui să includă nevoia de a aborda cauzele profunde ale migrației pentru a pune în practică **dreptul primar de a rămâne în patrie** și de a dispune de resurse suficiente pentru o viață demnă pentru sine și pentru familia proprie. Trecerea frontierei poate totuși permite oamenilor să dezvolte noi proiecte prin care să aducă contribuții sociale, economice și demografice în societățile de sosire. În același timp, statele au dreptul să-și controleze granițele într-un mod uman, respectând drepturile fundamentale. În acest domeniu, politicile ar trebui să se concentreze asupra **securității umane**. Oamenii care sosesc trebuie să respecte regulile și tradițiile societăților gazdă. Există un interes public legitim pentru a face **distincția legală între un solicitant de azil care caută protecție internațională și alți emigranți**. În acest sens, cadrele juridice internaționale și UE sunt diferite pentru ambele categorii de persoane care se mută în altă țară. Emigranții ilegali sunt ființe umane pe deplin îndreptățite să li se respecte drepturile fundamentale în toate etapele, inclusiv atunci când sunt returnați în țările lor de origine. **Cooperarea**

internațională trebuie intensificată pentru a răspunde nevoilor persoanelor care caută fie o viață demnă, fie o protecție internațională. **Solidaritatea trebuie să fie întotdeauna în armonie cu responsabilitatea** față de persoanele în cauză, atât în țările de destinație, de tranzit cât și de origine.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Intensificarea parteneriatelor cu țările terțe, în special din Africa, pentru a **face real dreptul persoanelor fizice și a familiilor lor de a rămâne în țările lor de origine** și de a trăi într-un mod demn și durabil.

Asigurarea canalelor legale **și pentru lucrătorii cu nivel scăzut de calificare**, care să corespundă nevoilor țărilor de destinație, prin **facilitarea migrării circulare**.

Respectarea pe deplin a **dreptului la reîntregirea familiei** fără supraîncărcare procedurală sau extinderea nejustificată a timpului de reunificare a membrilor familiei. O atenție ar trebui acordată **rudelor care sunt dependente de sponsor**.

Evitarea incriminării emigranților ilegali, respectarea pe deplin a **drepturilor lor fundamentale** și asigurarea **tratamentului uman în procedurile de returnare**; adoptarea unor măsuri de **reintegrare pentru persoanele returnate**.

Asigurarea că orientările **adresate persoanelor care solicită azil pe motive religioase** evită chestionare înșelătoare și alte proceduri similare necorespunzătoare, în special cu privire la cei convertiți.

Promovarea **parteneriatelor cu Bisericile și organizațiile religioase**, precum și cu alte entități cu experiență înființate pentru a crea diverse forme de **sisteme de reinstalare**.

Clarificarea distincției dintre **ajutorul umanitar autentic efectuat de actorii non-statali și contrabanda cu emigranți ilegali**, evitând faptul că [Directiva privind Facilitarea](#) ar putea conduce spre incriminarea ajutorului umanitar autentic pentru emigranții ilegali.

Asigurarea unui nou impuls în **lupta împotriva traficului de ființe umane, cu accent pe măsuri preventive** și recunoașterea rolului Bisericilor și al comunităților religioase, în special în privința femeilor și copiilor victime ale traficului.

Suținerea **vizelor umanitare europene** ca modalitate complementară de protecție a solicitanților de azil, evitând călătoriile periculoase.

b) Securitatea cibernetică

CONTEXT | Creșterea sofisticării și extinderea noilor tehnologii nu numai că dau naștere unei noi serii de **oportunități**, dar deschid și spre **noi vulnerabilități** și provocări pentru securitate. Aproximativ 87% dintre cetățenii europeni⁶ **percep un risc ridicat de a deveni victima** criminalității informatice și aproximativ 80% dintre companiile europene au cel puțin un incident pe an privitor la securitatea cibernetică⁷. În plus, răspândirea digitalizării și a tehnologiilor moderne pot duce la **noi conflicte**, în care acestea devin parte a **strategiilor hibride de război**. **Atacuri asupra infrastructurilor critice** din domeniul telecomunicațiilor, transporturilor sau energiei, adesea săvârșite de **indivizi criminali** sau de **grupuri teroriste** pot constitui, de asemenea, o **amenințare semnificativă la adresa securitatea cetățenilor** sau chiar a **ordinii democratice**. Drumul până la **alegerile europene** din Mai reprezintă o bună **oportunitate** de a intensifica eforturile în domeniul cibernetic.

Uniunea Europeană a [propus recent o serie de inițiative](#) menite să sprijine **dezvoltarea capacităților de apărare cibernetică ale Statelor Membre**, completând lacunele dintre **diferite niveluri de protecție cibernetică** în Europa și sporirea **securității unei pieți unice digitale**. Aceste măsuri vor trebui continuate și puse în practică în cursul Președinției Române a UE.

EVALUARE | Răspunzând **preocupărilor legitime ale cetățenilor europeni**, consolidarea securității informatice la nivelul UE ar trebui să se **concentreze în primul rând pe securitatea umană**⁸. Aceasta implică faptul că dincolo de principiile dreptului penal, măsurile de securitate cibernetică ar trebui să fie în mod intrinsec legate de respectarea **statului de drept și a libertăților fundamentale ale cetățenilor**. Biserica Catolică este un promotor puternic al unei **abordări bazate pe drepturi**, care permite o **administrare corectă a dreptății** și respectarea **ierarhiei normelor**. În acest sens, dispozițiile privind securitatea sau măsuri care sunt separate de **drepturile omului**, pot deveni o nouă sursă de instabilitate sau chiar pot duce la un nou conflict.

Pentru a asigura **securitatea și elasticitatea**⁹ cetățenilor împotriva atacurilor cibernetice, păstrându-se în același timp **principiile democratice** care să permită o **punere în aplicare eficientă**, trebuie să fie pus în aplicare un proces de evaluare adecvat care să fie în conformitate cu principiile **proporționalității, al compatibilității și cu necesitatea**. În conformitate cu **abordarea integrată a UE**¹⁰, măsuri **echilibrate și sănătoase** de securitate digitală necesită **implicarea efectivă transsectorială și transfrontalieră a diferitelor tipuri de protagoniști** (civil, militar, de stat, non-stat, societate civilă, actori economici, mediul academic etc.) în respectivele procese de **consultare și implementare**, respectând în același timp **responsabilitatea și transparența** standardelor. Experiența

⁶ Cf. Eurobarometer 464 despre “*Europeans’ attitudes towards cyber security*”, <https://bit.ly/2wPpskW>.

⁷ Cf. Studiului PWC, “*Biggest Increase in Cyberattacks in Over 10 Years*”, <https://bit.ly/2P2IsRp>.

⁸ Cf. COMECE, “*Whose Security? Whose Defence?*”, <https://bit.ly/2Au0syG>.

⁹ Cf. COMECE, Justice and Peace Europe, Pax Christi International: “*Fostering resilience for sustainable peace*”, <https://bit.ly/2r5i67B>.

¹⁰ Cf. EU Global Strategy on Foreign and Security Policy (2016): “*The EU will foster human security through an integrated approach*”, <https://bit.ly/2FCsYDZ>.

academică și practică, precum și realitatea specifică la nivel local **Bisericile și comunitățile religioase** ar putea oferi contribuții relevante în acest sens.

[Fondul European de Apărare](#) - care se așteaptă a fi adoptat în timpul președinției Consiliului UE al României - ar putea contribui în mod semnificativ la **securitatea umană** dacă **ar acorda prioritate** mijloacelor de abordare a noilor provocări de **securitate**, în special în domeniul cibernetic, **respectând pe deplin statul de drept**¹¹ și **principiile etice**¹².

Deoarece atacurile și amenințările ciberneticе nu cunosc limitele teritoriale și depășesc existența cadrelor juridice internaționale, este necesară nu numai o **cooperare intensificată cu mai mulți părți interesate** la nivel european, ci și la nivel mondial.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Promovarea unei abordări **echilibrate, proporționale și multi-participante** la securitatea informatică în toată Europa, concentrându-se pe **securitatea umană** și respectând pe deplin **statul de drept și drepturile fundamentale**.

Asigurarea că **Fondul European de Apărare** - concentrându-se în același timp pe proiecte care vizează **consolidarea securității ciberneticе a cetățenilor** - este **articulat în mod eficient** cu alte politici **non-militare ale UE de consolidare a păcii**. Pentru ca [evaluarea inițiativelor de cercetare în domeniul apărării](#) să fie sprijinită de Fond, ar trebui elaborat un **cadru comun de referință etic și antropologic**. Tehnologiile evaluate drept **inacceptabile din punct de vedere legal sau etic** sunt interzis să fie finanțate de UE.

Încurajarea și conducerea **eforturilor internaționale** către o **Convenție Digitală globală**, care să ofere un **cadru juridic cuprinzător** pentru **abordarea** atacurilor ciberneticе, asigurând **responsabilitatea** și consolidând în același timp legătura cu **standardele internaționale în domeniul drepturilor omului**.

3. EU CA ACTOR GLOBAL

a) Securitatea umană și Pacea durabilă

¹¹ În special, obligațiile juridice internaționale atât ale UE, cât și ale Statelor sale Membre, inclusiv dreptul internațional privind drepturile omului, dreptul umanitar internațional, precum și normele de control al armelor, dezarmare și neproliferare.

¹² Cf. COMECE, COMECE (2018), “*Contribution in view of the next MFF in the area of security and defence*”, <https://bit.ly/2pWA5Ni>

CONTEXT | Securitatea este percepută astăzi drept o **preocupare majoră pentru cetățenii** din Europa și din întreaga lume. Conflictele violente și atacurile teroriste repetate, inclusiv în Europa și în vecinătatea acesteia contribuie la **sentimentele de nesiguranță** în opinia publică. Acestea sunt, în plus, alimentate de creșterea **inegalitățile socio-economice**, de lipsa **perspectivelor viitoare**, precum și de **degradarea mediului**. Pe scena internațională, **schimbările în balanța geopolitică** pot fi observate, marcate de **distrugerea cadrului juridic internațional**, precum și de **scăderea încrederii în instituțiile internaționale și în practicile multilaterale**.

În ultimele luni, Uniunea Europeană a lansat o **serie de inițiative** care vizează promovarea **cooperării** dintre statele membre în ceea ce privește **dezvoltarea capacităților comune de apărare** și consolidarea în **pregătirea lor operațională** atât în zonele militare, cât și în cele civile, care vor lua mai târziu o formă în timpul Președinției Române a UE.

EVALUARE | În înțelegerea Bisericii, securitatea este esențială deoarece protejează **viața și demnitatea umană**. Adevărata securitate poate exista numai în **pace durabilă**, care este mai mult decât absența războiului și a violenței. În primul rând, este necesar să se stabilească o ordine bazată pe **dreptate**, pe **dezvoltarea umană integrată**, respectarea **drepturilor fundamentale ale omului** și **grija față de creație**.

Evaluarea acțiunilor legate de securitate și apărare ar trebui să se concentreze în primul rând pe consolidarea **securității persoanelor**, mai degrabă decât securitatea frontierelor de stat sau a intereselor economice pe termen scurt.

Nivelul de ambiție în domeniul securității și al apărării, după cum a fost **definit de Consiliul UE**¹³ în 2016 ar avea nevoie de o specificare printr-o **reflecție strategică mai profundă** asupra **obiectivelor sale pe termen lung**, prin **armonizarea** diferitelor **percepții** asupra amenințărilor și a **culturilor strategice** în rândul Statelor Membre UE. Din perspectiva COMECE¹⁴, aceste obiective ar trebui orientate spre o **abordare comună a securității umane de lungă durată** și a **păcii durabile** în Europa și în afara ei.

Acțiunile criminale transfrontaliere, inclusiv **terorismul și extremismul violent**, au tendința de a se **juca cu temerile oamenilor** și pot provoca **contramăsuri** care constituie o **provocare pentru statul de drept și libertăți civile**. De aceea, securitatea adevărată trebuie să depășească emoțiile opiniei publice și să adere pe deplin la **drepturile fundamentale ale persoanelor, familiilor și comunităților**.

¹³ În **concluziile sale din 14 noiembrie 2016**, Consiliul a definit un nivel de ambiție de trei ori în domeniul securității și apărării: (1) **reacționarea la conflicte externe și la crize**; (2) **consolidarea capacităților partenerilor**; (3) **protejarea Uniunii și a cetățenilor săi**. În acest sens, UE va urmări o **abordare integrată care să coreleze diferitele instrumente ale UE într-un mod coordonat, bazându-se pe abordarea cuprinzătoare a UE și promovând cooperarea civilo-militară**.

¹⁴ Cf. COMECE, *“Whose Security? Whose Defence?”*, <http://bit.ly/2rYgPCg>, and COMECE, *“Europe’s Vocation to Promote Peace in the World”*, <http://bit.ly/2ccV4o9>.

Datorită **naturii multiple a amenințărilor de securitate de astăzi**, trebuie ca o **abordare integrată** să fie adoptată pentru a le aborda **eficient și cuprinzător**. Măsurile **militare** de securitate și apărare ar trebui, prin urmare, să fie **mai bine articulate cu instrumente civile** pentru a spori **coordonarea trans sectorială**¹⁵, implicând **diferite tipuri de actori**¹⁶ la și între **diferite nivele**¹⁷. **Biserici și comunități religioase** ca rețele globale adânc înrădăcinate în realități locale pot să furnizeze elemente importante ale analizei locale în contextul avertizării timpurii, al prevenirii conflictelor, pentru consolidarea păcii, precum și pentru reconstrucția și reconcilierea în urma conflictelor.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Specificarea nivelului de ambiție al UE în domeniul securității și apărării prin **lansarea de programe de incluziune, de procese de dialog** pe mai multe niveluri și multisectoriale care implică **diferite tipuri de actori** (civili / militari, actori statali / non-statali, inclusiv societatea civilă și Biserici etc.), în vederea unei **analize comune a provocărilor** de securitate și a **oportunităților** pentru un angajament comun eficient pentru o **pace durabilă** în Europa și în întreaga lume.

Legarea eficientă și integrarea inițiativelor, cum ar fi Cooperarea Structurată Permanentă și Fondul European de Apărare, **cu alte instrumente de politică externă și internă**, inclusiv în domenii de ajutor umanitar, diplomație, dezvoltare, comerț, economic, social, al energiei și climei pentru a promova **securitatea pe termen lung a persoanelor, a familiilor și a comunităților**.

Având în vedere Cadrul Financiar Multianual post-2020, găsirea unui **echilibrul adecvat proporțional** al resurselor alocate cu securitatea "grea", în timp ce se menține sau chiar sporește sprijinul acordat inițiativelor **civile de consolidare a păcii**, inclusiv celor care se concentrează pe promovarea **securității socio-economice, financiare și ecologice**.

Promovarea unei treceri de la guvernanța globală discreditată către o **comunitate globală** bazată pe **parteneriatele multilaterale** și o **ordine globală bazată pe reguli** printr-o implicare **unitară și constructivă în forurile internaționale**, în favoarea **dezvoltării umane și a păcii durabile**.

b) Politica EU în privința vecinilor săi

CONTEXT | România are **legături istorice și geografice deosebite** cu țările în vecinătatea UE. Pe de o parte, aceasta este regiunea **așa-numită "Balcanii de Vest"** care are, de asemenea, o **relație specifică** cu Uniunea Europeană în cadrul politicii acesteia de extindere¹⁸. Inițiativele din ultimele luni au

¹⁵ Cum ar fi legătura dintre securitatea internă și cea externă, precum și legătura dintre politicile umanitare, de dezvoltare, comerț, socio-economice, ecologice și alte politici relevante.

¹⁶ De exemplu: civile, militare, statale, non-statale, societatea civilă, biserici, comunități religioase, actori economici etc.

¹⁷ De exemplu: persoane, familii, comunități locale, societate, stat, regiuni, comunitate internațională etc.

¹⁸ Până în prezent, au fost deschise **negocieri de aderare** cu Muntenegru și Serbia. Albania și "Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei" au statutul de candidat oficial. Bosnia și Herțegovina și Kosovo (această desemnare nu aduce atingere pozițiilor

demonstrat un **nou impuls** pentru **perspectiva europeană** a acestei regiuni a Europei de Sud-Est, în urma unor ani de "*dificultate de extindere*". Va fi una din sarcinile președinției române a UE de a orienta **urmărirea politică și practică** a [Strategiei UE-Balcanii de Vest](#) adoptate recent ca și [Agenda Prioritară de la Sofia](#) și [concluziile](#) Consiliului European din iunie 2018¹⁹.

În plus, anul 2019 marchează, de asemenea, **cea de-a zecea aniversare a Parteneriatului Estic** - platforma pentru asocierea politică consolidată și integrarea economică a vecinilor UE din Est. Confruntându-se cu conflicte violente, instabilități politice și persistente provocări socio-economice, acest an poate reprezenta o **oportunitate de a consolida angajamentul UE față de această regiune**.

EVALUARE | Biserica Catolică a favorizat și a sprijinit UE **ca pe un proiect de pace și o comunitate de principii și virtuți** încă de la începuturile sale. Regiunea de Sud-Est a Europei, denumită în mod obișnuit "Balcanii de Vest", face **parte integrantă din familia Europeană** prin istoria sa și **bogatul său patrimoniu cultural și religios**. Prin urmare, este important să continue impulsul din ultimele luni în consolidarea **perspectivelor europene credibile** pentru țările din această regiune²⁰.

Pentru a fi **credibilă**, UE trebuie să își **respecte promisiunile** și să **încorporeze întreaga regiune** a Balcanilor de Vest într-un **proces cuprinzător de integrare europeană**, luând în considerare în mod corespunzător **realitățile regionale, naționale și locale**. Deoarece aderarea la UE este un **proces bidirecțional**, necesită, de asemenea un **angajament politic puternic** pentru **reforme** sistemice conduse de autoritățile locale și aprobate de către societățile locale.

Având în vedere importanța **Parteneriatului Estic** pentru **pace și stabilitate durabilă** pe continentul european, UE ar trebui să mențină și să consolideze un **parteneriat real și echitabil** cu țările vecine din Est și cetățenii acestora, **recunoscând** în mod adecvat **diversitatea nevoilor** lor și aspirațiile lor. Cele [20 de rezultate pentru 2020](#), axate pe **dezvoltarea socio-economică, guvernarea, conectivitate și mobilitate** constituie o bază bună pentru dialog și cooperare. Cea de-a 10-a aniversare a Parteneriatului Estic ar putea fi o ocazie pentru a **lansa o reflecție asupra priorităților viitoare** ale relațiilor UE cu vecinii săi estici. Acestea pot întări atenția acordată **conectivității umane și responsabilizării tinerilor, a familiilor și a comunităților locale** să participe activ la toate nivelurile vieții economice, sociale și politice. Astfel, **Bisericile și comunitățile religioase**, prin **prezența lor locală profund înrădăcinată și a serviciilor lor sociale, educaționale și de sănătate** ar trebui să fie mai bine integrate în cadrul politicilor respective.

privind statutul și face trimitere la RCSONU 1244/1999 și la Avizul CIJ privind declarația de independență a Kosovo) sunt potențiale candidate.

¹⁹ Concluziile Consiliului acordă Albaniei și "Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei" o perspectivă condiționată pentru deschiderea negocierilor de aderare în 2019.

²⁰ Cf. COMECE, "*Western Balkans' European integration: a promise of peace and a source of development?*", <https://bit.ly/2+91318>.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Menținerea **impulsului pentru o perspectivă credibilă a UE de extindere** prin **implementarea și urmărirea angajamentelor** exprimate față de **țările din Balcanii de Vest**, în special în [Strategia UE-Balcanii de Vest](#) și [Agenda Prioritară de la Sofia](#), cu un accent deosebit pe **reconciliere și cooperare intra regională**.

Cu ocazia celei de-a 10-a aniversări a Parteneriatului Estic, lansarea unei **reflecții intersectoriale și multipartită** asupra **viitoarelor priorități** ale unor politici **echitabile, cuprinzătoare, responsabile și parteneriate centrate pe oameni**.

În ambele cadre politice - Extinderea, precum și Vecinătatea - întăresc accentul pe **conectivitatea umană și social-economică**, precum și **responsabilizarea politică a tinerilor, a familiilor și a comunităților locale** în țările lor.

Promovarea **diversității culturale și religioase** în vecinătatea Europei prin recunoașterea și susținerea **rolului Bisericilor locale și al comunităților religioase** ca actori importanți pentru o **dezvoltare durabilă, reconciliere și pace**.

c) Dezvoltare Umană pe Termen Lung

CONTEXT | După adoptarea [Agendei pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite 2030](#) și a [Acordului privind Clima de la Paris](#), Uniunea Europeană și Statele sale Membre sunt invitate să demonstreze **conducerea globală în implementarea angajamentelor lor**. Pentru o **mai bună integrare a aspectelor economice, sociale și ecologice ale dezvoltării**, UE pare să **treacă progresiv** de la o abordare bazată doar pe **ajutorul financiar într-o relație donator-beneficiar** spre **forme mai simetrice de cooperare** cu alte țări. Obiectivele proclamate ale recentului lansat [Plan European de Investiții Externe](#) sunt de **a crea locuri de muncă și de a genera o creștere economică** în Africa și în Vecinătate prin **sprijinirea investițiilor private**. Această practică va fi, de asemenea, în centrul **noii Alianțe Africa-Europa**, anunțată recent, și constituie o parte importantă a **negocierilor în curs privind un nou cadru** pentru **relațiile UE cu Grupul țărilor din Africa, Caraibe și Pacific (ACP)**.

EVALUARE | Biserica Catolică, ca **actor universal în rețea și înrădăcinată la nivel local**, are o preocupare deosebită pentru **dezvoltarea umană integrală** bazată pe **binele comun** al "*tuturor persoanelor și al întregii persoane*". Din perspectiva COMECE²¹, eforturile pentru un parteneriat **echitabil, cuprinzător și responsabil** între UE și alte regiuni trebuie încurajate atâta timp cât nu servesc pur și simplu interese economice și de securitate pe termen scurt, ci **să abordeze în mod eficient nevoile locale și să contribuie la responsabilizarea socio-economică a tinerilor, familiilor și**

²¹ Cf. COMECE, "Private Investment and Development", <https://bit.ly/2EZRb6E>.

comunităților locale din țările partenere. Acest fapt implică foarte mult **crearea condițiilor** pentru a permite investițiilor să sprijine dezvoltarea durabilă prin **promovarea capacităților locale** și încurajarea **tranziției de la o logică de exploatare** spre un sistem economic dedicat **producției**.

Mai mult, un **parteneriat pentru dezvoltare durabilă** nu trebuie să se limiteze la urmărirea simplă a avantajelor economice sau competitive, ci ar trebui să includă și eforturile de promovare a **gubernării legislației, a drepturile omului, a standardele sociale și de muncă, a repartiției echitabile a resurselor**, precum și a **justiției ecologice**.

În conformitate cu angajamentul [Agendei pentru Dezvoltare Durabilă 2030](#) de a **“nu lăsa pe nimeni în urmă”** și urmând principiul Bisericii de **opțiune preferențială pentru cei săraci**, ar trebui să existe asigurarea că **nici cei mai vulnerabili membri ai societății** nu sunt excluși, ci dimpotrivă, au **prioritate** în cadrul schemelor de parteneriat respective. Aceste cadre de cooperare pentru dezvoltare ar beneficia foarte mult de integrarea unei **abordări multi-participante**, permițând tuturor actorilor relevanți, inclusiv ai societății civile și ai Bisericilor, să **participe în mod efectiv** la toate etapele de consultare, procese de decizie și de implementare.

Bisericile și comunitățile religioase sunt promotoare de lungă durată a **dezvoltării durabile centrate pe om. Acțiunile lor la nivel local** în domenii precum educația, sănătatea și serviciile sociale ar trebui integrate efectiv în cadrul cooperării pentru dezvoltare respective inclusiv printr-un **acces nediscriminatoriu** la respectivele **instrumente de finanțare UE**.

RECOMANDĂRI POLITICE:

În ceea ce privește relațiile UE cu alte regiuni din lume, inclusiv țările din Africa, Caraibe și din Pacific, promovarea unui **parteneriat echitabil, cuprinzător, responsabil și centrat pe oameni** care să depășească simplele interese economice sau de securitate, ci să răspundă **în mod eficient la nevoile locale, contribuind cu adevărat** la dezvoltarea socio-economică și politică a **responsabilizării tinerilor, a familiilor și a comunităților locale** din țara lor.

În cadrul cadrelor de cooperare pentru dezvoltare se **integrează o abordare multipartită** care permite **participarea efectivă** a tuturor actorilor relevanți, inclusiv a societății civile și a Bisericilor la toate nivelele de consultare, procese de decizie și de implementare.

În contextul negocierilor privind [următorul Cadru Financiar Multianual](#), asigurarea unui buget îndrăzneț care **să reflecte și să sprijine în mod adecvat toate dimensiunile dezvoltării durabile** inclusiv dimensiunea sa socială, economică, ecologică, drepturile omului și pacea.

d) Libertatea religioasă în țările terțe

CONTEXT | UE a încorporat o dimensiune a drepturilor omului în relațiile sale externe, care include, în general, clauze privind respectarea drepturilor fundamentale, inclusiv dreptul la libertatea religiilor. [Orientările UE privind promovarea și protecția libertății religioase sau a credințelor](#) vizează consolidarea libertății religioase în politicile externe ale UE. UE, de asemenea finanțează activitățile legate de drepturile omului, inclusiv promovarea dreptului la libertatea religioasă la nivel mondial.

EVALUARE | Întemeiat în **demnitatea persoanelor umane**, exercitarea **dreptului fundamental și inalienabil la libertatea religioasă** poate fi *"supus numai acelor limitări prevăzute de lege și sunt necesare într-o societate democratică, în interesul siguranței publicului, pentru protecția ordinii, sănătății sau moralității publice sau pentru protejarea drepturilor și libertăților altora"*²². **Toate dimensiunile acestui drept** (individual și colectiv; privat și public; și instituțional, de exemplu, recunoașterea personalității juridice) ar trebui protejate în mod corespunzător și pe deplin. Incluzând printre altele, dreptul persoanelor de a organiza în mod liber întruniri și de a stabili organizații educaționale, culturale, caritabile și sociale, sub impulsul propriului lor sens religios, ca și dreptul părinților de a-și educa copiii în conformitate cu religia lor.

Biserica *"intenționează să promoveze unitatea creștinilor și o cooperare fructuoasă cu credincioșii altor religii. Diferențele de religie nu trebuie să fie cauza conflictelor; căutarea comună pentru pace din partea tuturor credincioșilor este o sursă vitală de unitate între popoare"*(Compendium, 516). Biserica *"fi îndemnată pe fiii săi, care prin dialog și colaborare cu adepții altor religii, desfășurat cu prudență și dragoste și ca mărturie a credinței și a vieții creștine, ei recunosc, păstrează și promovează lucruri bune, spirituale și morale, precum și valorile socio-culturale găsite printre acești oameni."* ([Nostra Aetate, Conciliul Vatican II, 1965](#)). Acest tratament echitabil al diferitelor confesiuni trebuie privit ca a un pas pozitiv în construirea **unității și a coeziunii sociale** în Europa.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Sprijinirea mecanismului UE pentru protecția și promovarea libertății religioase, inclusiv Reprezentantul Special al UE pentru protecția și promovarea libertății religioase în afara UE și puncte focale dedicate în cadrul delegațiilor UE din țările terțe.

Luarea în considerare a situației specifice a **minorităților religioase**, evaluarea și luarea de măsuri necesare **pentru a preveni ca acestea să fie afectate negativ de sancțiuni politice sau economice**.

²² Art 9(2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Promovarea **dreptului** efectiv **la întoarcerea** membrilor minorităților religioase, în special în Irak și Siria, incluzând pe deplin rolul **Bisericilor și a organizațiilor religioase** în activitatea umanitară, reconcilierea și reconstruirea țărilor, acordându-le **acces egal la finanțarea UE**.

4. DEMNITATEA UMANĂ, DREPTURILE FUNDAMENTALE ȘI DEMOCRAȚIA

a) Viitorul program "Drepturi și Valori"

CONTEXT | Instrumentele pentru perioada de finanțare UE 2021-2027 vor avea un impact asupra diferitelor domenii importante și sensibile. Unul dintre Programele cheie, mai ales într-un context european polarizat și provocator, va fi cel dedicat "**Drepturilor și Valorilor**". În acest scop, **COMECE a contribuit**²³, *printre altele*, la consultarea Comisiei Europene privind noul **Cadru Financiar Multianual**.

EVALUARE | Reflectând obligațiile legale ale UE și ale Statelor sale Membre sub standardele internaționale, COMECE ar prefera să promoveze o **Uniune a "principiilor" și a "drepturilor"** decât să facă reerință la termenul "*valori*", ceea ce implică o lipsă de obiectivitate și o relevanță variabilă în timp în funcție de context și circumstanțe. **Simplificarea finanțării UE** ar trebui să fie o prioritate, inclusiv pentru programul "Drepturi și Valori", deoarece acest lucru este esențial pentru a facilita accesul la fondurile UE pentru toate părțile interesate, inclusiv cele locale.

Bisericile și asociațiile sau comunitățile religioase se vor bucura de **acces egal și echitabil** la finanțare și **aplicațiile** relevante ar trebui prelucrate **fără** alte cerințe care ar putea genera **discriminări**. Biserica reamintește ideea că drepturile omului sunt **universale, indivizibile, interdependente, interconectate și non-ierarhizate**. Acest cadrul de referință, înrădăcinat în norme internaționale obligatorii²⁴, trebuie pus în aplicare în practicile Uniunii și să informeze acest instrument de finanțare UE.

Sprijinirea lucrărilor privind diferitele aspecte ale interzicerii discriminării. O **atenție mărită** ar trebui acordată **discriminării bazate pe religie**, concentrându-se nu asupra discriminării "între religii", ci pe **construirea cazurilor în care o persoană este vizată într-un Stat Membru al UE din cauza apartenenței la o religie sau pentru că acea persoană dorește să practice propria religie**.

²³ COMECE a contribuit la cinci consultări publice cu privire la **Valori și mobilitate, Coeziune, Securitate, Migrație și investiții, Cercetare și Inovare, IMM-uri și Piața Unică**.

²⁴ În special, Declarația Universală a Drepturilor Omului, care stipulează demnitatea umană ca bază a tuturor drepturilor fundamentale ale omului.

Întrucât **principiul nediscriminării** implică faptul că discriminarea înseamnă nu numai **tratarea diferită a situațiilor similare**, ci și **tratarea în același mod a situațiilor diferite**, posibilitățile de finanțare UE ar trebui stabilite în mod corespunzător. Finanțare dedicată luptei împotriva discriminării pe motive de religie ar trebui să acopere, de asemenea, **persoanele aparținând majorității sau minorităților**, în calitate de instituții și agenții ale UE, precum și de autoritățile naționale - au obligația de a aplica pe deplin interdicția discriminării pe motive de religie cu privire la toți cetățenii, afiliați la așa-numita "majoritate" sau "minoritate".

Creșterea pluralității și a mișcărilor globale ale migrației ridică **importanța dialogului intercultural și interreligios** în societatea noastră. [Biserica Catolică sprijină pe deplin](#) dialogul interreligios ca parte a armoniei sociale în Europa și un element-cheie pentru rezolvarea unor tensiuni dincolo de granițele noastre. Referințele la finanțarea inițiativelor de **dialog intercultural** ar trebui să includă în mod **explicit elementul interreligios**. [COMECE sprijină, de asemenea, continuarea posibilităților](#) oferite anterior de [Programul "Europa pentru Cetățeni"](#), care aduce cetățeni, comunități și țări mai aproape în cadrul UE; și valorizarea **amintirii și a diversității amintirilor istorice din Europa**. Analfabetismul religios stabilește scena pentru folosirea greșită a sentimentelor religioase în rândul populației. Fondurile UE ar trebui, de asemenea, să fie disponibile pentru proiecte și inițiative pentru promovarea culturii religioase. În plus, **specificul zonei de invaliditate** ar trebui să fie pe deplin luat în considerare în toate procesele UE.

RECOMANDĂRI POLITICE:

Președinția română a UE este invitată să integreze elementele propuse de COMECE în ceea ce privește [Programul "Drepturi și Valori"](#) în cadrul lucrărilor Consiliului UE și în cadrul eventualelor negocieri interinstituționale, în special dispoziții privind:

Acces echitabil și egal la finanțare pentru Biserici și asociații sau comunități religioase

Includerea explicită a **elementului interreligios** în dispozițiile privind finanțarea inițiativelor în **dialogul intercultural**; și integrarea prevederilor privind finanțarea pentru a **promova educația religioasă** (așa cum a fost propus, în ambele privințe, cu Amendamentul 12 din mandatul Parlamentului European adoptat la 17 ianuarie 2019)

Oferirea unui sprijin puternic și **oportunități de finanțare** pentru inițiativele privind **memorii și amintiri istorice**.

b) Lupta împotriva fenomenului de "știri false"

CONTEXT | Comisia Europeană a fost deosebit de activă în 2018 pe tema "știrilor false"/a dezinformării, în special printr-o [Comunicare](#) (care a condus, de asemenea, la elaborarea unui Cod de

Conduită pentru operatorii principali) și a unui Plan de Acțiune. Tema va rămâne un subiect cu prioritate, în special având în vedere legătura sa cu alegerile europene. [COMECE a contribuit](#)²⁵ la discuții cu o poziție detaliată emisă cu ocazia consultării relevante a Comisiei Europene.

EVALUARE | În definirea politicilor pentru a contracara "știrile false", criteriul principal ar trebui să fie **respectul pentru drepturile fundamentale, principiul statului de drept și ierarhia normelor**. COMECE a subliniat cu tărie că inițiativele politice sau legislative relevante nu trebuie să pună în pericol drepturile la **libertatea de opinie și de exprimare**; la **libertatea de gândire, conștiință și religie**; sau **dreptul părinților de a-și educa copiii** în conformitate cu religia lor.

O **definiție largă a UE** a "știrilor false" și, în general, o definiție excesiv de largă este considerată ca fiind problematică. COMECE a avertizat, de asemenea, împotriva **riscurilor de împuternicire a actorilor privați** pentru a evalua și a cenzura ceea ce poate fi postat online. **Educație pentru utilizarea mijloacelor de mass-media**, în special deși nu exclusiv pentru copii și pentru părinții lor, este esențială; dar, de asemenea, o educație mai generală educație la **conștientizarea diversității**, astfel încât să **construim un spirit critic** pentru fiecare ființă umană.

Platformele online ar trebui invitate să investească mai mult în **conștientizarea utilizatorilor**, în timp ce **autoreglarea** poate fi eficientă doar ca element **complementar**. **Criteriile** ar trebui să fie clare în cazul **mecanismelor de afișare în informații de poziție proeminente** reprezentând puncte de vedere diferite, iar **autenticitatea autorului și încrederea** sunt esențiale.

Intervenția umană, supusă principiilor și mecanismelor statului de drept și diverselor panouri de evaluare sunt necesare în caz de recurs la **roboti/inteligență artificială**. **Organizațiile mass-media de știri** ar trebui să fie încurajate să **stabilească în mod clar și să identifice sursa originală a știrilor**; prezentarea și promovarea diversității expresiei; promovare și formarea de profesioniști în verificarea faptelor. **Agenții de publicitate** trebuie să opereze în mod **responsabil** și să **verifice proactiv conținuturile** cu care sunt asociate. UE ar putea promova **cercetări/reflecții cu operatorii elaborând "algoritmi virtuozii"** pentru a contracara promovarea automată a celor mai senzaționale informații. **Fondurile UE** (de exemplu, cercetarea din perspectivă tehnologică și socială, drepturile fundamentale, media) ar trebui să fie utilizat creativ.

COMECE **nu a sprijinit** crearea unor **noi organisme / autorități centralizate ale UE**, în timp ce o **monitorizare îndeaproape a legislației UE privind răspunderea intermediarilor on-line** este oportună. **Bisericile și organizațiile religioase**, adesea vizate de "știri false", ar trebui integrate în **implicarea multiplă a părților interesate** pentru a contracara acest fenomen. În ceea ce privește **dimensiunea externă**, pentru COMECE, UE ar trebui să ridice problema în **dialogurile cu privire la**

²⁵ Cf. COMECE, "Public consultation for legal entities on fake news and online disinformation", <https://bit.ly/2Qad0RZ>.

drepturile omului cu statele străine și continuă să sprijine activitatea [Grupului de Lucru East Stratcom Task Force](#).

RECOMANDĂRI POLITICE:

În contextul acțiunilor sale asupra democrației, și mai ales având în vedere că semestrul său va acoperi perioada până la alegerile europene, Președinția UE a României este invitată să acorde prioritate lucrărilor pe tema "știrilor false", luând în considerare [elementele evidențiate de COMECE](#) în poziția sa, și în special:

Respectul pentru drepturile fundamentale, principiul statului de drept și ierarhia normelor în politicile privind "știrile false";

Finanțarea eficientă din partea UE, pentru a contracara fenomenul de "știri false" pentru domenii precum cercetarea, drepturile fundamentale, mass-media;

Centralizarea intervenției umane atunci când se recurge la **roboți/inteligență artificială**;

Promovarea **educației pentru utilizarea mijloacelor de informare în masă**, precum și **conștientizarea diversității** în cadrul limitelor competenței UE.

c) Reforma Registrului Transparenței UE

CONTEXT | În cursul anului 2018 au avut loc negocieri interinstituționale cu privire la reforma [Registrului Transparenței UE](#). Secretariatul COMECE s-a alăturat deja instrumentului deja din 2011, ca semn al atenției Bisericii Catolice pentru importanța transparenței și al responsabilității, inclusiv pentru procesul democratic. COMECE a urmat cu atenție lucrarea întreprinsă de instituțiile UE pe acest instrument de-a lungul anilor.

EVALUARE | COMECE consideră că transparența instituțiilor UE este un element esențial în perspectiva creșterii/recâștigării încrederii cetățenilor în instituțiile publice. În ceea ce privește Registrul de Transparență al UE, COMECE consideră pozitiv bilanțul prevăzut la Articolul 4 alineatul (2) din [Acordul Inter-Instituțional Propus](#) (AII) - prezentat de Comisia Europeană și confirmat în mandatul de negociere al Consiliului. Pe baza lui, **Bisericile ca atare sunt scutite de înregistrare**, în timp ce se așteaptă înregistrarea reprezentanțelor Bisericii la instituțiile UE. Această soluție reflectă în mod corect realitatea și practica. **Este necesară păstrarea acestui status quo pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale**, inclusiv cea a libertății de gândire, conștiință și religie; și coerența cu [Articolul 17 alineatul \(1\) din TFUE](#) ("*Uniunea respectă și nu prejudiciază statutul, în conformitate cu legislația națională, al bisericilor și al asociațiilor sau comunităților religioase din Statele Membre*"). **Activitățile desfășurate în temeiul Articolului 17 alineatul (3) din TFUE**, dialogul dintre instituții și

biserici, asociații religioase și filosofice și organizații non-confesionale ar trebui excluse din domeniul de aplicare al Registrului.

În plus, ar trebui să se facă o **distincție clară și precisă între instrumentele relevante și Proceduri**²⁶ **între actorii din culise/reprezentanții grupurilor de interese** pe de o parte și **entitățile care nu pot fi etichetate ca atare**, pe de altă parte, **prin statutul juridic, natură și scop**. Acesta este cazul în special pentru reprezentările Bisericilor și comunităților religioase, care nu pot fi asociate /considerate ca "grupuri de presiune" care lucrează pentru anumite interese, deoarece apără și acționează în favoarea binelui comun. Distincția menționată mai sus este, de asemenea, necesară pentru a asigura conformitatea cu UE a dreptului primar (de exemplu, articolul 17 din TFUE)²⁷.

²⁶ De exemplu: tratamentul ca "grupuri de interes" în ceea ce privește insignele de acces la instituțiile UE.

²⁷ Cf. COMECE, "General consideration on Article 17 TFEU, <https://bit.ly/2riaPBN>

CONCLUZIE

Uniunea Europeană intră în vremuri de tranziție. Această perioadă va aduce cu siguranță un număr de **provocări și incertitudini**, iar Președinția Română va trebui să orienteze deciziile și acțiunile pentru a le aborda. Tranzițiile pot, de asemenea, să constituie noi **oportunități**. Punerea **accentului** acțiunilor politice și economice asupra **persoanei umane**, a **familiei** și a **comunității** și crearea unor platforme pentru un **dialog și o cooperare multipartită incluzivă**, intersectorială și multilaterală ar putea îmbogăți în cele din urmă UE printr-o mai mare **unitate și coeziune** între națiunile europene și cetățenii lor.

COMECE și Conferința Episcopilor din România oferă reflecțiile prezentate în acest document **în spiritul dialogului**. Suntem pregătiți să contribuim constructiv cu analiza noastră în domeniile majore ale politicilor UE²⁸ la această sarcină dificilă a factorilor de decizie europeni și naționali.

Ne rugăm ca Domnul să binecuvânteze eforturile Guvernului Român și ale autorităților responsabile astfel încât deciziile și acțiunile lor să fie orientate spre **binele comun** și să facă din **Europa o sursă de dezvoltare și o promisiune de pace** pentru ea însăși și pentru întreaga lume.

Bruxelles/București, Ianuarie 2019

²⁸ Secretariatul COMECE monitorizează procesele politice ale Uniunii Europene și evoluțiile juridice în toate domeniile de interes pentru Biserică. În special, se pot menționa următoarele domenii: migrația și azilul, etica, cercetarea și sănătatea, ecologia și durabilitatea, justiția și drepturile fundamentale, dialogul și educația interculturală, politicile sociale și economice, acțiunea externă, libertatea religioasă,...; <http://bit.ly/2wDEZj6>.

CONTACTE

COMECE | Commission of the Bishops' Conferences of the EU

19, Square de Meeûs | B-1050 Brussels | Belgium

Phone | +32 2 235 05 10

Email | comece@comece.eu

Website | www.comece.eu

Twitter [@ComeceEu](https://twitter.com/ComeceEu) | Facebook [Comece EuropeanBishops](https://www.facebook.com/ComeceEuropeanBishops)

CER | Conferința Episcopilor din România

Str. Diligenței 24, sector 3

031555 – București | România

Phone | +40 31 4361250

Email | secretariat@episcopat.ro

Website | <http://www.bisericacatolica.ro>

www.comece.eu | www.bisericacatolica.ro

RUGĂCIUNE PENTRU EUROPA

Părinte al Omenirii,
Domnul Istoriei.
Privește spre acest continent unde ai trimis
filozofi, legiuitori și oameni înzestrați cu înțelepciune,
precursorii acestei credințe în Fiul tău, căzut și înviat.
Privește spre aceste popoare evanghelizate de Petru și Paul,
de profeți, călugări și sfinți.
Privește la aceste regiuni scăldate în sângele martirilor,
mișcate de vocea reformatorilor.
Privește la aceste popoare unite prin atâtea legături,
dar divizate de ură și de război.
Ajută-ne să ne angajăm într-o Europă a Duhului,
întemeiată nu numai pe tratate economice,
ci și pe valori, care sunt umane și veșnice;
o Europă capabilă de reconciliere etnică și ecumenică,
grăbită să-l primească pe cel străin,
respectând demnitatea umană.
Dă-ne încredere pentru a vedea că este datoria noastră
să încurajăm și să promovăm înțelegerea între popoare,
care oferă tuturor continentelor dreptate și pâine,
libertate și pace. AMIN.

26 mai 2005

Carlo Maria Cardinal MARTINI (1927 - 2012)